

Інесса Овсянникова

докторка філософії в галузі права,

провідний науковий співробітник,

Національний науковий центр

«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»

<https://orcid.org/0000-0002-3351-7781>

ОСВІТНІ ПРОЄКТИ ЯК ОДИН ІЗ МЕХАНІЗМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА

Сучасний етап розвитку освіти супроводжується активним пошуком шляхів, які дозволять удосконалити освітнє середовище, підвищити його ефективність і відповідати викликам сучасності. Освіта XXI століття – це не лише підготовка до професійної діяльності, а й комплексний процес формування особистості, здатної відповідати викликам часу, жити у взаємодії зі світом і сприяти його розвитку. Однією з ключових характеристик цього процесу є необхідність оновлення освітньої парадигми, що охоплює ідеї саморозвитку, самоактуалізації, самовиховання та самоосвіти. Освітнє середовище має не лише надавати знання, а й формувати конкурентоспроможну особистість, здатну реалізувати себе в умовах швидкозмінного світу. Від якості освіти та рівня дослідницької компетентності судового експерта залежить ефективність розв'язання складних експертних завдань. При цьому здатність до постійного навчання й адаптації до нових викликів – важливі критерії ефективної роботи. Інновації в галузі криміналістики, розвиток нових видів експертиз і глобалізація правового середовища вимагають від сучасних судових експертів відкритості до нових знань і міжнародного співробітництва. Якісна освіта та високий рівень дослідницьких компетенцій не лише відіграють важливу роль у підвищенні ефективності роботи судового експерта, а й опосередковано сприяють забезпеченню верховенства права, захисту прав і свобод людини та справедливості у суспільстві. У статті розглянуто наукові підходи до змісту якості освіти, визначено основні проблемні питання підвищення якості освіти судових експертів. Зауважено, що високий рівень дослідницької компетентності судового експерта залежить у тому числі від рівня якості здобутої ним освіти й здатності до подальшої самоосвіти. Підкреслено актуальність ролі відкритих освітніх проєктів у підвищенні дослідницької компетентності судових експертів. Наголошено на важливості перейняття європейського та світового досвіду застосування освітніх інформаційних технологій та програм, які б сприяли підвищенню якості освіти вітчизняних спеціалістів у галузі судової експертизи та криміналістики.

Ключові слова: експерт, ефективність, кваліфікація, компетенція, дослідницька компетентність, освіта, освітній проєкт, судово-експертна діяльність.

Постановка проблеми. «Дослідницька компетентність судових експертів» є наразі маловивченим поняттям і вимагає до себе більш прискіпливої уваги з боку наукової спільноти, адже високий рівень освіченості персоналу, його професіоналізму, психологічної стресостійкості та націленості на досягнення результату є запорукою ефективної та конкурентоспроможної роботи будь-якої організації, в тому числі і судово-експертних установ України.

Мета статті – дослідити наукові підходи до змісту якості освіти та окреслити проблемні питання підвищення якості освіти судових експертів, визначити роль освітніх проєктів у підвищенні ефективності судово-експертної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед учених, які здійснили значний внесок у зміст інституту якості освіти та виокремили певні механізми та особливості її функціонування, слід зазначити таких як: С. Шевченко,

В. Луговий, С. Домбровська, В. Журавський, В. Остапчук, Н. Колісниченко, Н. Сидоренко та інші.

Питання компетенції та компетентності судового експерта аналізували М. Щербаковський та Л. Щербаковська, Г. Пилипенко; питання професійної компетентності судових експертів як фахівців, що надають публічні послуги із експертного забезпечення правосуддя, розглядали О. Угровецький та І. Петрова; особливості формування професійних компетентностей судового експерта досліджували О. Донцова, О. Михальський, І. Сівчук; проблемні питання підготовки кваліфікованих судових експертів вивчали С. Стрілець та Р. Кузнецов; професійні та психологічні якості осіб, що здійснюють судово-експертну діяльність, досліджували В. Шерстюк, С. Гаспарян, О. Курдес та ін.

Значний науковий та практичний внесок у просування ідеї впровадження вільних освітніх проєктних ресурсів для підготовки судових експертів зробили О. Агапова та К. Палкова. Питання важливості освітніх проєктних ресурсів для підвищення якості освіти судових експертів порушували також Д. Давиденко, О. Ключев, І. Овсянникова, О. Степанова, І. Шевченко та ін.

Таким чином, цікавість сучасних науковців та судових експертів-практиків до вибраної теми лише підкреслює її актуальність і потребу у подальшому вивченні.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що чіткого визначення самого терміна «дослідницька компетентність» не існує, водночас аналіз наукових джерел дає підстави дійти висновку, що з позиції системного підходу дослідницька компетентність судового експерта містить:

- професійну компетентність судового експерта;
- дослідницьку грамотність (включно з науковою грамотністю та дослідницькими вміннями);
- освіченість судового експерта (загальну та професійну);
- практичний досвід судового експерта [1, с. 178].

У розрізі цієї наукової статті більш детально розглянемо системний блок, що стосується саме освіченості судового експерта як важливого складника такої системи загалом.

Поняття «якість підготовки фахівців» міцно пов'язане із поняттям якості вищої освіти [2]. Судові експерти-практики доречно зазначають, що якість проведення експертизи залежить від кваліфікації судового експерта, для отримання якої необхідна комплексна вища освіта, адже професійне мислення експерта формується під час набуття вищої освіти та професійної спеціалізації [3; 4; 5].

Останнім часом питання, пов'язані з якістю освіти, привертають увагу як вітчизняних, так і зарубіжних науковців та державотворців. Забезпечення якості вищої освіти – пріоритетне завдання для України у час її бурхливого сьогодення, показник її конкурентоспроможності, політичної та економічної незалежності. Це пов'язано насамперед з цілеспрямованістю нашої держави до входження у загальноєвропейський та світовий освітні простори на правах рівноправного партнера. Освіта є особливим сектором економіки, який має значний вплив на майбутнє країни. Реалізація заходів із поліпшення/сприяння якості освіти слугує важливим маркером для визначення місця нації в міжнародній конкуренції [6, с. 5].

Якість освіти стала предметом широкого обговорення лише у 60-ті рр. XX ст. у зв'язку з усвідомленням кризи освіти. Нині ж більшість дослідників і фахівців у сфері освіти сходяться на думці, що головною проблемою реформування освіти є саме покращення її якості. Це зумовлює необхідність чіткого розуміння, що таке якість освіти, які чинники її визначають і від чого вона залежить, які заходи сприяють її підвищенню, а також які труднощі виникають під час оцінювання цього показника.

Поняття якості освіти є багатовимірним і досліджується представниками різних наукових дисциплін, таких як філософія, педагогіка, психологія, освітній менеджмент, державне управління, соціологія, економіка, та інших. Якість освіти як об'єкт управління та оцінювання може розглядатися в різних аспектах: як соціальне явище, як система складних елементів, як процес і як кінцевий результат.

І. Соколова, розглядаючи поняття «якість освіти», виділяє як базове поняття «якість», якому належить чільне місце у системі філософських категорій і яке має чимале методологічне та світоглядне значення [7, с. 52]. За енциклопедичним визначенням, «якість – це

внутрішня визначеність предмета, яка становить специфіку, що відрізняє його від усіх інших; ступінь вартості, цінності, придатності чого-небудь для його використання за призначенням; та чи інша характерна ознака, властивість, риса кого-, чого-небудь; сукупність характеристик продукції або послуг щодо її здатності задовольнити встановлені та передбачені норми» [8, с. 1647]. В «Енциклопедії освіти» подано інше визначення: «Якість вищої освіти – комплексна характеристика, яка відображає діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відповідно до інтересів особи, суспільства і держави» [9, с. 1016].

З економічної точки зору якість – це сукупність ключових споживчих характеристик товарів або послуг, які мають велике значення для споживача. Вона розглядається як невід’ємний складник ефективної праці у суспільстві, джерело національного добробуту, а також як один із важливих чинників подолання соціальних та економічних криз.

Ю. Романенко визначає якість освіти як певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного і морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання [10].

Н. Батечко вивчає якість освіти в інтерпретації системного та синергетичного підходів як відкриту, нелінійну систему, що здатна до самоорганізації [11, с. 1, 12].

Загалом науковці розглядають якість освіти як у вузькому, так і в широкому аспектах. Поняття «якість» у широкому розумінні є універсальною філософською категорією, яка охоплює як явища зовнішнього світу, так і свідомість людини. Так, на думку А. Чемерис, поняття «якість» – це системна методологічна категорія, яка відображає ступінь відповідності результату поставленій меті. У широкому розумінні якість освіти розглядають як збалансовану відповідність процесу, результату і самої освітньої системи меті, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти; у вузькому – як перелік вимог до особистості, освітнього середовища і системи освіти, що реалізує їх на певних етапах навчання людини, якому відповідає певна сукупність показників [12, с. 219].

Схожої думки дотримується і Т. Лукіна, якість освіти якою визначається як «збалан-

сована відповідність певного освітнього рівня (загальної середньої, вищої тощо) численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, яка встановлюється з метою виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення встановленої якості» [13, с. 215].

М. Кісіль сукупність організаційної структури, методик, процесів і ресурсів, необхідних для здійснення управління якістю, виокремлює в певну систему, підкреслюючи, що якість освіти – це низка системно-соціальних властивостей і характеристик, які визначають відповідність системи освіти прийнятим вимогам, соціальним нормам, державним освітнім стандартам [14, с. 86].

Таким чином, якість освіти у широкому тлумаченні – це збалансована відповідність освіти (як результат, процес та освітня система) потребам, цілям, вимогам, нормам (стандартам). У вузькому ж значенні під якістю освіти слід розуміти якість підготовки певного фахівця, яку можна охарактеризувати як збалансовану відповідність підготовки фахівця (як результату і як процесу) певним потребам (держави, суспільства, особи), цілям, вимогам, нормам (стандартам) [15, с. 29].

Виходячи з вищевикладеного, категорію якості освіти можна розглянути й з позицій нормованого підходу. Так, у Законі України «Про освіту» визначено, що якість освіти – це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [16]. У Національній доктрині розвитку освіти підвищення якості освіти визначено одним з пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку освіти, а саму освіту визначено як визначальний чинник політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства, який відтворює та нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства. При цьому підкреслено, що освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені, а одним з найважливіших елементів модернізації управління освітою видається підвищення компетентності управлінців усіх рівнів [17].

На сайті ж Міністерства освіти і науки України зазначено, що якість освіти – це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. Це певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного й морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання [18].

У Меморандумі про вищу освіту Комісії Європейських співтовариств якість освіти висвітлено як «найбільш ефективне використання людських і матеріальних ресурсів вищої школи; поширення наукових досліджень і максимально можливе їх застосування в навчальному процесі; удосконалення і оптимізація вступу до вищого навчального закладу і форм атестації студентів; покращення професійної компетенції викладачів; поглиблення взаємодії з роботодавцями» [19].

Таким чином, можна стверджувати, що сутність якості освіти з позицій нормованого підходу розглядається з позиції задоволення потреб та досягнення певних норм, стандартів, цілей (особистості, суспільства, держави), що нормативно затверджені відповідними документами.

Найбільш доречним, на нашу думку, в розрізі цієї наукової роботи вважаємо визначення якості вищої освіти як рівня здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти, надане М. Михайличенком та Я. Рудиком [20, с. 17].

Що ж до поняття «компетентнісна освіта», то виникло воно у Сполучених Штатах Америки у 1960-ті рр., але визначення йому дали лише наприкінці 1980-х рр. Основна мета такої освіти – спрямованість не лише на набуття та опанування знань, а й на пошук інформації, необхідної для досягнення поставленої мети, високий рівень комунікації, винахідливість, організаторські й лідерські навички. Дійсно, традиційне розуміння освіти нині переосмислюється. У сучасному суспільстві стає актуальним поняття «освіта», у зміст якого вкладають не тільки традиційне набуття знань, умінь і навичок, а і системний процес, метою якого є формування людини нового формату, набуття нею особистісних рис, індивідуальності, духовності й можливості розкриття твор-

чого потенціалу [1, с. 165, 167]. Як зазначає Т. Ревенко: «Сьогодні суспільство потребує фахівців із гнучким і оригінальним мисленням, здатних самостійно, творчо вирішувати суспільні завдання, які б постійно поповнювали та вдосконалювали професійні знання та навички шляхом самоосвіти. Тому без формування самоосвітньої компетентності фахівець не може бути конкурентоспроможним» [21, с. 333].

На жаль, в Україні нині склалась складна ситуація внаслідок військового стану в державі, в якій самоосвіта набуває все більшого значення як для суспільства загалом, так і для конкретної особистості зокрема. Поділяємо думку О. Агапової, що одним з небезпечних проявів російського вторгнення є загроза стійкості та безпечного функціонування як українського, так і Європейського освітнього простору [22, с. 62]. За таких умов на перший план виходять освітні технології, що є інформативними та загальнодоступними для дистанційного навчання.

Найчастіше освітні технології визначають як засіб навчання; проєкт (модель) освітнього процесу відповідно до визначеної мети; сукупність дій чи діяльність; галузь наукового знання; багатовимірне поняття (зокрема, система). Вони відображають загальну стратегію розвитку освіти, єдиного освітнього простору [20, с. 18, 23].

При цьому, на думку Н. Тверезовської та Д. Касаткіна, покращання якості інформаційних технологій навчання може бути здійснене тільки з урахуванням світових тенденцій, адаптування отриманих висновків до умов України. Особливий акцент, на думку вчених, при цьому слід зробити на підвищенні якості інформаційно-освітніх середовищ, під якими розуміється навчальний процес, у разі якого все або частина навчальних занять здійснюється з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій [23, с. 443–444]. Водночас освітня система має бути спрямована на створення найсприятливіших умов для навчання судових експертів, на постійне вдосконалення їхньої професійної підготовки шляхом поглиблення і розширення професійних знань, умінь і навичок, а також містити правильно організовану психологічну підготовку, яка б підтримувала працездатність експерта на високому професійному рівні [24, с. 184–185].

У процесі освітньої підготовки компетентних судових експертів нині наявні певні недоліки, до яких належать:

- недостатність теоретичної фундаментальності підготовки судових експертів і практичного її засвоєння;
 - виключення з навчального плану дисциплін, необхідних для повноцінної підготовки судових експертів;
 - навчальна перевантаженість непомірною кількістю не пов'язаних із експертною діяльністю дисциплін;
 - недосконалість системи підходів до відбору майбутніх фахівців;
 - недостатня розробленість механізму супроводження діяльності фахівців;
 - недоліки у системі контролю та самоконтролю рівня професійної підготовки експертів;
 - недостатність ознайомленості експертів з усіма чинними методиками з Реєстру методик проведення судових експертиз за відповідними спеціальностями та можливістю їх практичного застосування для надання висновку;
 - проблема психологічної підготовки судового експерта [25, с. 108, 109; 25, с. 56].
- У процесі пошуку ефективних шляхів вирішення освітніх проблем розробка відкритих освітніх інформаційних проєктів є тією освітньою технологією, що здатна стати ефективним механізмом підвищення якості освіти судового експерта та дозволить суттєво розширити доступ до навчальних матеріалів, доповнюючи традиційні літературні джерела інформації сучасними практичними прикладами, методами та методиками, що визнані на міжнародному рівні. Такі відкриті ресурсні проєкти сприяють глибшому ознайомленню з різними видами судової експертизи та забезпечують більш ефективне формування професійних знань, умінь і навичок у майбутніх експертів. Крім того, залучення міжнародних спеціалістів до таких проєктів, як показує досвід співпраці Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Мін'юсту України та Ризького університету імені Страдіня (інформаційний проєкт «Відкритий освітній ресурс: судова експертиза»), сприяє активізації міжнародного обміну знаннями між експертними установами, створює ґрунтовну інформаційну базу для комплексної

підготовки спеціалістів у галузі судової експертизи [26]. За точним судженням О. Агапової, нові виклики, пов'язані з технологічним прогресом, впливають на освіту судових експертів і вимагають нових унікальних навичок. Модернізація навчального процесу та використання ресурсів з оцифрованими навчальними та науковими матеріалами, аудіо- та відеозаписами тощо дозволяють удосконалити засоби навчання, запровадити нові форми та методи підготовки майбутніх фахівців [27, с. 22]. Створюючи умови для ефективного навчання й професійного розвитку така платформа інтегрує у собі теоретичні основи та практичні аспекти судової експертизи й криміналістики.

Як зазначають українські та латвійські науковці, інтеграція до Європейського судово-експертного простору (European Forensic Science Area), Європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area) та Європейського дослідницько-го простору (European Research Area) передбачає об'єднання наукових, технічних і людських ресурсів для розв'язання питань, які становлять спільний інтерес і стосуються різних галузей науки та функціонування державних установ [28, с. 25]. Така співпраця сприятиме запозиченню кращих практик, впровадженню інноваційних підходів і вдосконаленню практичних навичок, необхідних для роботи у складних та міждисциплінарних умовах сучасного правового середовища в галузі судової експертизи.

Висновки. Система освіти, її зміст, структура змінюються з розвитком суспільства відповідно до викликів сьогодення. Сучасна державна концепція модернізації освіти орієнтована на впровадження компетентнісного підходу, який акцентує увагу на підвищенні якості освітнього процесу. Це передбачає підготовку фахівців, які володіють високим рівнем кваліфікації, широким спектром знань, моральною зрілістю, творчим мисленням, мобільністю й компетентністю.

В умовах формування міжнародного інформаційно-комунікативного середовища потрібні нові підходи до організації освітнього процесу. Одним із таких підходів стає формування у відкритому інформаційно-освітньому середовищі освітніх проєктів, що дозволяють відкрити нові можливості у підвищенні якості освіти судових експертів. Тех-

нологія професійної підготовки за допомогою відкритих інформаційних проєктів спрямована на всебічний інтелектуальний і етичний розвиток особистості, формування у судових

експертів необхідних світоглядних та поведінкових якостей, які забезпечують здатність до самостійної й ефективної діяльності в умовах динамічного інформаційного суспільства.

Список використаної літератури:

1. Овсянникова І. М., Степанова О. В., Шевченко І. В. Щодо дослідницької компетентності судового експерта. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2024. Вип. 3 (36). С. 162-183. doi: 10.32353/khrife.3.2024.11.
2. Полякова Г., Ліан Ч. Моделювання управління якістю підготовки здобувачів з фізичного виховання в умовах закладу вищої освіти (на прикладі КНР). Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика». Серія «Педагогіка». 2023. Вип. 15 (29). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-15\(29\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0255-15(29)-12) (дата звернення: 05.12.2024).
3. Слюсаренко В., Хомутенко О., Тарасютина С. Проведення комплексних і комплексів судових експертиз із використанням спеціальних знань у галузі економіки. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2024. Вип. 1 (34). С. 209-222. doi: 10.32353/khrife.1.2024.12.
4. Алексєйчук В. І., Стародубов І. В. Підготовка фахівців у сфері судової експертизи: організаційні питання та перспективи. *Юридичний вісник*. 2022. № 2 (63). С. 228-235. doi: 10.18372/2307-9061.63.16734.
5. Петрова І. А., Гаспарян С. Г. Шляхи вирішення проблем судових експертів. *Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінально-процесуального та криміналістичного забезпечення України* : мат.-лі міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 30.11.2018). Дніпро, 2018. С. 144-145.
6. Заєць С. В. Сертифікація якості в освітній сфері: застосування ISO 9001 та ISO 21001. *Освітня аналітика України*. 2023. № 5 (26). С. 5-20. doi: 10.32987/2617-8532-2023-5-5-20.
7. Соколова І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога за двома спеціальностями : монографія / за ред. С. О. Сисоєвої. МОН України ; АПН України ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Маріуполь-Донецьк : АРТ-ПРЕС, 2008. 400 с.
8. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
9. Енциклопедія освіти. Академія пед. наук України / головн. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
10. Романенко Ю. А. Сучасне поняття «якість вищої освіти». *Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. 2014. Вип. № 2 (16). URL: https://zoipr.zp.ua/pages/publications/el_gurnal/pages/vip16.html (дата звернення: 02.12.2024).
11. Батечко Н. Г. Феномен якості вищої освіти в сучасному науковому дискурсі. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3-4. С. 1-16.
12. Чемерис О. А. Якість освіти як загальна тенденція європейської інтеграції. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2005. Вип. 25. С. 219-221. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/1463> (дата звернення: 02.12.2024).
13. Лукіна Т. О. Управління якістю загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2020. 230 с.
14. Кісіль М. В. Оцінка якості вищої освіти. *Вища освіта України*. 2009. № 14. С. 82-87.
15. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти : монографія / за заг. ред. Д. В. Карамішева. Харків : ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. 180 с.
16. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39, ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 02.12.2024).
17. Про національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Офіційний вісник України*. 2002. № 16. ст. 860. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>.
18. Якість освіти. URL: <https://mon.gov.ua/tag/yakist-oslaviti?&type=all&tag=yakist-oslaviti> (дата звернення: 02.12.2024).
19. Memorandum on higher education in the European community. URL: <https://kritischestudentenutrecht.wordpress.com/wp-content/uploads/2009/06/ec-memorandum-on-higher-education-1991.pdf> (дата звернення: 03.12.2024).
20. Михайліченко М. В., Рудик Я. М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

- 21.Ревенко Т. Щодо питання сутності освітнього процесу у вищій школі. *Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи* : збірник тез XVIII Міжнар. наук. конгресу (м. Харків, 26 квіт. 2018 р.). Харків, 2018. С. 331-334.
- 22.Agapova O. Building Resilience of the Ukrainian Educational System Through International Legal Protection Mechanisms. In: Nechyporuk, M., Pavlikov, V., Krytskyi, D. (eds). *Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering-2023. ICTM 2023. Lecture Notes in Networks and Systems*, Vol. 996. Springer, Cham. 2024. https://doi.org/10.1007/978-3-031-60549-9_4.
- 23.Тверезовська Н. Т., Касаткін Д. Ю. Міжнародні стандарти забезпечення якості освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. Вип. 32. С. 443-448. URL: https://www.researchgate.net/publication/318018183_Miznarodni_standarti_zabezpecenna_akosti_ospiti.
- 24.Овсянникова І. М. Щодо деяких проблемних освітніх питань судових експертів в умовах євроінтеграції. *Актуальні питання судової експертизи і криміналістики* : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 100-річчя від дня народження М. С. Романова (Харків, 17.05.2024). Харків : ННЦ «ІСІ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2024. С. 183-185.
- 25.Кофанов А. В. Деякі аспекти проблематики підготовки судових експертів, їх взаємодії з керівництвом та оцінки проведених ними досліджень. *Криміналістичний вісник*. 2013. № 2. С. 107-115.
- 26.Ovsianynkova I., Mykhalskyi O. Concerning some educational issues of forensic experts in the context of European integration. *Rīga Stradiņš University Faculty of Law Electronic Scientific Journal of Law*. Riga: RSU, 2024, Nr. 2 (29). P. 54-60. <https://doi.org/10.25143/socr.29.2024.2.54-60>.
- 27.Palkova K., Agapova O., & Zīle A. OER as a Tool for Sustainable Development: The Ukrainian-Latvian Experience of Forensic Science Experts. *European Journal of Sustainable Development*, 2021. 10(3), 15. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n3p15>.
- 28.Kliuiev O., Agapova O., Palkova K. International projects as a new form of collaboration in the sphere of expert ensuring of justice. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 2020. No. 2. Pp. 24-32. DOI: 10.32353.ACFS.2.2020.01.

References:

1. Memorandum on higher education in the European community. Retrieved from: <https://kritischestudentenutrecht.wordpress.com/wp-content/uploads/2009/06/ec-memorandum-on-higher-education-1991.pdf> [in English].
2. Pro osvitu [On Education]: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2017. № 38-39, st. 380. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
3. Pro natsionalnu doktrynu rozvytku osvity: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17.04.2002 r. № 347. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2002. № 16, st. 860. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> [in Ukrainian].
4. Alekseychuk V., Starodubov I. Pidhotovka fakhivtsiv u sferi sudovoi ekspertyzy: orhanizatsiini pytannia ta perspektyvy [Training of professionals in the field of forensic examination: organizational issues and prospects]. *Yurydychni visnyk*, 2022. № 2 (63), 228-235. doi: 10.18372/2307-9061.63.16734 [in Ukrainian].
5. Batechko N. Fenomen yakosti vyshchoi osvity v suchasnomu naukovomu dyskursi [Phenomenon of the quality of education in modern scientific discourse]. *Osvitohichnyi dyskurs*, 2017. № 3-4, 1-16 [in Ukrainian].
6. Busel V. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. Kyiv; Irpin: VTF «Perun». 2005 [in Ukrainian].
7. Chemeris O. Yakist osvity yak zahalna tendentsiia yevropeiskoi intehtatsii [The Quality of Education as a General Tendency of European Integration]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 2005. Vyp. 25, 219-221. Retrieved from: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/1463> [in Ukrainian].
8. Entsyklopediia osvity. Akademiia ped. nauk Ukrainy; holovn. red. V. H. Kremen. Kyiv: Yurinkom Inter. 2008 [in Ukrainian].
9. Kisil M. Otsinka yakosti vyshchyi osvity [Assessment of the quality of higher education]. *Vyshcha osvita Ukrayiny*, 2009. 14, 82-87 [in Ukrainian].

10. Kliuiev O., Agapova, O., Palkova K. International projects as a new form of collaboration in the sphere of expert ensuring of justice. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 2020. No. 2. Pp. 24-32. doi: 10.32353.ACFS.2.2020.01 [in English].
11. Kofanov A. Deiaki aspekty problematyky pidhotovky sudovykh ekspertiv, yikh vzaiemodii z kerivnytstvom ta otsinky provedenykh nymy doslidzhen. *Kryminalistychnyi visnyk*, 2013. 2, 107-115 [in Ukrainian].
12. Lukina T. Upravlinnia yakistiu zahalnoi serednoi osvity: navchalno-metodychniy posibnyk. Kyiv: Pedahohichna dumka. 2020 [in Ukrainian].
13. Mykhailichenko M., Rudyk Ya. Osvitni tekhnolohii: navchalny posibnyk. Kyiv: TsP «KOMPRYNT». 2020 [in Ukrainian].
14. Ovsianynkova I. Shchodo deiakykh problemnykh osvitnikh pytan sudovykh ekspertiv v umovakh yevrointehratsii. *Aktualni pytannia sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*: zb. mat-liv mizhnar. nauk.-prakt. konf. z nahody 100-richchia vid dnia narodzhennia M. S. Romanova (Kharkiv, 17.05.2024). Kharkiv: NNTs «ISE im. Zasl. prof. M. S. Bokarius». 2024 [in Ukrainian].
15. Ovsianynkova I., Mykhalskyi O. Concerning some educational issues of forensic experts in the context of European integration. *Rīga Stradiņš University Faculty of Law Electronic Scientific Journal of Law*. Riga: RSU, 2024, Nr. 2 (29). P. 54-60. <https://doi.org/10.25143/socr.29.2024.2.54-60> [in English].
16. Ovsianynkova I., Stepanova O., Shevchenko I. Shchodo doslidnytskoi kompetentnosti sudovoho eksperta [Regarding research competence of forensic expert]. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*, 2024. 36 (3), 162-183. doi: 10.32353/khrife.3.2024.11 [in Ukrainian].
17. Petrova I. A., Hasparian S. H. Shliakhy vyrishennia problem sudovykh ekspertiv [Ways of solving the problems of forensic experts]. *Aktualni problemy kryminalno-pravovoho, kryminalno-protseusualnogo ta kryminalistychnogo zabezpechennia Ukrainy*: mat-ly mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Dnipro, 30.11.2018). Dnipro. 2018 [in Ukrainian].
18. Revenko T. Shchodo pytannia sutnosti osvitnoho protsesu u vyshchii shkoli. *Publichne upravlinnia XXI stolittia: sivitovi praktyky ta natsionalni perspektyvy*: zb. tez XVIII Mizhnar. nauk. konhresu (m. Kharkiv, 26 kvit. 2018 r.). Kharkiv. 2018, 331-334 [in Ukrainian].
19. Poliakova H., Lian Ch. Modeliuvannia upravlinnia yakistiu pidhotovky zdobuvachiv z fizychnoho vykhovannia v umovakh zakladu vyshchoi osvity (na prykladi KNR) [Modeling quality management of training of applicants for physical education in a higher education institution (on the example of China)]. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka»*. Serii «Pedahohika». 2023. Vyp. 15 (29). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-15\(29\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0255-15(29)-12) [in Ukrainian].
20. Romanenko Yu. A. Suchasne poniattia «yakist vyshchoi osvity». *Elektronnyi zbirnyk naukovykh prats Zaporizkoho oblasnogo instytutu pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity*, 2014. Vyp. № 2 (16). Retrieved from: https://zoippo.zp.ua/pages/publications/el_gurnal/pages/vip16.html [in Ukrainian].
21. Slyusarenko V., Khomutenko O., Tarasyutina S. (2024). Provedennia kompleksnykh i kompleksiv sudovykh ekspertyz iz vykorystanniam spetsialnykh znan u haluzi ekonomiky [Conducting Forensic Multidisciplinary Examinations and Sets of Forensic Examinations Using Specific Expertise in Economics]. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*, 34(1), 209-222. doi: 10.32353/khrife.1.2024.12 [in Ukrainian].
22. Agapova O. Building Resilience of the Ukrainian Educational System Through International Legal Protection Mechanisms. In: Nechyporuk, M., Pavlikov, V., Krytskyi, D. (eds). *Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering-2023. ICTM 2023. Lecture Notes in Networks and Systems*, Vol. 996. Springer, Cham. 2024. https://doi.org/10.1007/978-3-031-60549-9_4 [in English].
23. Sokolova I. V. Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia-filoloha za dvoma spetsialnostiamy: monohrafiia [Professional training of the future teacher-philologist in two specialties: monograph] / za red. S. O. Sysoievoi. MON Ukrainy; APN Ukrainy; In-t ped. osvity i osvity doroslykh. Mariupol-Donetsk: ART-PRES. 2008 [in Ukrainian].
24. Teoretyko-metodychni zasady zabezpechennia yakosti osvity: monohrafiia / za zah. red. D. V. Karamysheva. Kharkiv: KharRI NADU «Mahistr». 2020 [in Ukrainian].
25. Tverezovska N., Kasatkin D. Mizhnarodni standarty zabezpechennia yakosti osvity. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 2012. Vyp. 32, 443-448. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/318018183_Mizhnarodni_standarti_zabezpecenna_akosti_osviti [in Ukrainian].
26. Yakist osvity. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/tag/yakist-osviti?&type=all&tag=yakist-osviti> [in Ukrainian].

27. Palkova K., Agapova O., & Zile A. OER as a Tool for Sustainable Development: The Ukrainian-Latvian Experience of Forensic Science Experts. *European Journal of Sustainable Development*, 2021. 10(3), 15. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n3p15> [in English].
28. Kliuiev O., Agapova O., Palkova K. International projects as a new form of collaboration in the sphere of expert ensuring of justice. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 2020. No. 2. Pp. 24-32. doi: 10.32353.ACFS.2.2020.01. [in Ukrainian].

Inessa Ovsianynkova. Educational projects as one of the mechanisms for improving the quality of research competence of a forensic expert

The current stage of education development is accompanied by an active search for ways to improve the educational environment, increase its efficiency and meet the challenges of our time. Education of the 21st century is not only preparation for professional activity, but also a complex process of forming a personality capable of meeting the challenges of time, living in interaction with the world and contributing to its development. One of the main characteristics of this process is the need to update the educational paradigm, which includes the ideas of self-development, self-realization, self-education and self-education. The educational environment should not only provide knowledge, but also form a competitive personality capable of realizing themselves in a rapidly changing world. The effectiveness of solving complex expert tasks depends on the quality of education and the level of research competence of a forensic expert. At the same time, the ability to continuously learn and adapt to new challenges are important criteria for effective work. The innovations in the field of forensic science, the development of new types of expertise and the globalization of the legal environment require modern forensic experts to be open to new knowledge and international cooperation. High-quality education and a high level of research competencies not only play an important role in improving the efficiency of a forensic expert's work, but also indirectly contribute to the rule of law, protection of human rights and freedoms, and justice in society. The article examines the scientific approaches to the content of the quality of education and identifies the main problematic issues of improving the quality of education of forensic experts. It is noted that the high level of research competence of a forensic expert depends, inter alia, on the quality of his/her education and the ability to further self-education. The actual role of open educational projects in improving the research competence of forensic experts is emphasized. The importance of adopting European and world experience in the use of educational information technologies and programs that would help improve the quality of education of domestic specialists in the field of forensic science and criminalistics is noted.

Keywords: forensic expert; efficiency; qualification; competence; research competence; education; educational project; forensic expert activity.